

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

6 juni 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het dreigend tekort aan wetenschappers en onderzoekers in het bijzonder
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderzoeks- en ontwikkelingsbeleid in Vlaanderen en Europa
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een onderwijsaangelegenheid in de gemeente Voeren

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het digitaal project voor afstandsonderwijs voor kleuters 'Klocodaris' van het onthaalcentrum de Schroef in de Antwerpse haven

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de aankondiging van de Brusselse minister-president François-Xavier de Donnée met betrekking tot de oprichting van een internaat voor jonge recidiverende criminelen

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 6 juni 2002

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.30 uur.*

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het dreigend tekort aan wetenschappers en onderzoekers in het bijzonder

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het dreigend tekort aan wetenschappers en onderzoekers in het bijzonder.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik wil het vandaag hebben over het wetenschapsbeleid. Tijdens de vorige zittingsperiode was het gebruikelijk dat we een speurgids kregen. Toen al hebben we aan de bevoegde minister opgemerkt dat de gemiddelde leeftijd van de onderzoekers steeds hoger werd. Enkele jaren geleden lag de gemiddelde leeftijd tussen 45 en 54 jaar. Nu is de gemiddelde leeftijd natuurlijk opgeschoven en ligt die tussen de 50 en 59 jaar. Dat betekent dat de uitstroom de volgende jaren groot zal zijn.

Tijdens de vorige zittingsperiode is voor het eerst ingegrepen op dit probleem, met name via een inschaling. De vastbenoemde mandaathouders van het FWO konden worden ingeschaald aan de universiteiten. Dat heeft een beperkte academisering voor gevolg gehad. Een vijftigtal mandaathouders zijn overgestapt, maar op een totaal van ongeveer 3.600 professoren betekende dat een kleine bijsturing.

Op 5 juli 2001 heb ik u een vraag gesteld over de verouderingsproblematiek. Ik citeer uit uw ant-

woord : ‘Zoals men in de beleidsbrief Wetenschappen en Technologisch Innovatiebeleid had aangekondigd, werd een studie uitgevoerd naar het mogelijke tekort aan instroom van jonge onderzoekers aan onze universiteiten. De resultaten van deze studie zullen samen met de afgeronde studie over het doctoreren aan Vlaamse universiteiten de basis vormen voor een overleg met de academische wereld inzake de uitstippeling van een personeelsbeleid tot 2010. Beide studies zijn momenteel in druk. Ik zal zo spoedig mogelijk een aantal exemplaren aan de leden van de commissie bezorgen.’ Doordat ik zelf geen lid meer ben van deze commissie is deze studie me ontgaan. Het is me niet duidelijk of de commissieleden deze studie wel hebben gekregen. Ze is alleszins uitvoerig aan bod gekomen in de media en ze vormt ook de aanleiding tot deze interpellatie. In deze studie, opgesteld door de RUG en de KU Leuven, wordt systematisch gekeken naar de onevenwichten tussen instroom en uitstroom. De studie gaf nuances met betrekking tot de mogelijke instroom, waar duidelijk sprake is van een falen.

Ik haal een aantal essentiële punten van de studie aan. Er is het onevenwicht door de vergrijzing van de ZAP'ers, dus het onevenwicht tussen uitstroom en instroom. Een modale ZAP'er bevindt zich vandaag in de leeftijdscategorie van de 50- tot 59-jarigen. Het gaat over ongeveer 3.600 mensen. Eerstdaags zal een derde daarvan zijn carrière beëindigen. Dat aantal zou zelfs nog kunnen oplopen tot 40 percent. Daartegenover staan 2.600 mensen die in het jargon AAP worden genoemd, Assisterend Academisch Personeel. Daarvan bevindt 50 percent zich in de leeftijdscategorie van 20 tot 29 jaar. We kunnen gemeenzaam aannemen dat nog maar een kleine minderheid daarvan ondertussen gedocoreerd is. De andere helft situeert zich in de categorie van 30 tot 39 jaar. Een wezenlijk deel daarvan zal wellicht al een doctoraatsdiploma op zak hebben en dus mogelijk in aanmerking komen om

Vandenbroeke

die massale groep van uittredende ZAP'ers te vervangen. De wanverhouding blijft echter bestaan.

De studie leert ons nog veel meer over de moeilijke situatie die ontstaan is met betrekking tot de instroom. De onderzoekers hebben een analyse gemaakt van alle doctorandi die zich tussen 1984 en 1998 aandienden bij de RUG en de KU Leuven. Dat waren er 12.500. Deze mensen beginnen aan de voorbereiding van hun doctoraat, maar er blijkt dat daar veel kans op falen bestaat. Slechts een derde maakt die doctoraatsvoorbereiding af. Opvallend is de heel lage score van de vrouwelijke doctorandi : slechts 25 percent van hen maakt de opleiding af. Bovendien blijkt dat mandaathouders die zich slechts deeltijds voorbereiden op die doctoraatsstudie nog veel massaler falen.

Daarnaast zijn er enorme verschillen naargelang de faculteit. In de rechten maakt nauwelijks 10 percent een doctoraatsopleiding af. In de letteren gaat het over een derde. In de wetenschappen gaat het dan weer over ongeveer 60 percent. De studie heeft onderzocht wat de mogelijke oorzaken kunnen zijn van deze enorme verschillen per faculteit. Blijkbaar denkt men nu al aan mogelijkheden om dit te verhelpen. Mijn ander leven, aan de universiteit, leert me dat de onderzoekers de aanstelling van doctoraatsbegeleidingscommissies overwegen, geïndividualiseerd naargelang de doctorandus of doctoranda. Dat lijkt me een goed idee. Ik spreek uit ervaring. In een ver verleden heb ik het zelf meegemaakt. Een doctoraatsvoorbereiding is een zeer zware opdracht. De doctorandus leeft als het ware als een kluizenaar en wordt voortdurend geconfronteerd met de uitdaging. Hij wil dat het zeer goed wordt, maar heeft niemand om te helpen met het inschatten van de waarde van zijn doctoraat. Een dergelijke begeleidingscommissie lijkt me dan niet slecht. Een van de redenen van het hogere slaagpercentage in de wetenschappen is het proefondervindelijk onderzoek in laboratoria in ploegverband. Deze doctorandi kunnen van gedachten wisselen met hun collega's. Op zich lijkt me dit een goed denkspoor.

Een ander denkspoor verontrust me in hoge mate. Ik heb de indruk dat de finaliseringscriteria zullen worden genivelleerd. In sommige gevallen zou er zelfs sprake kunnen zijn van een afzwakking van deze criteria. Het is al een tijdje de gewoonte aan bepaalde universiteiten om bij de publieke verdediging van een doctoraal proefschrift niet langer graden toe te kennen. Aan deze universiteiten wordt enkel het absolute maximum, de graad cum

laude, nog toegekend. Wie een doctoraat cum laude afrondt, krijgt terecht een visitekaartje mee dat vele deuren opent. Aan andere universiteiten wordt deze regeling afgebouwd en wordt bij het afronden van een doctoraat geen enkele graad meer toegekend. Dit betekent dat de doctorandus geslaagd of niet geslaagd is.

Mijns inziens houdt deze handelwijze een enorm nivelleringsrisico in. Het verlagen van de criteria zal een stijging van het aantal afgewerkte doctoraatsstudies teweegbrengen. Tegelijkertijd rijst evenwel de vraag of de kwaliteit dezelfde zal blijven. Studenten zullen de kans krijgen om met punten net boven de elf op twintig te doctoreren. Eigenlijk gaat het hier om deliberatiegevallen. Er is een wezenlijk verschil tussen een dergelijk doctoraat en een doctoraat dat met grote of met grootste onderscheiding wordt afgerond. In Vlaanderen draagt ongeveer 1 percent de titel van dokter. Het spreekt vanzelf dat ik het hierbij niet over de geneeskundige sector heb. Al deze mensen komen op de arbeidsmarkt terecht. Hoewel het aantal doctoreren op deze manier kan stijgen, staat niet vast of de kwaliteit ook dezelfde zal blijven.

We moeten de eventuele tekortkomingen in het curriculum zo goed mogelijk opvangen. De begeleidingscommissie kan op dit vlak een belangrijke rol spelen. Hiernaast zijn er nog een aantal andere mogelijkheden. De kwaliteit mag hier echter nooit het slachtoffer van worden.

Mijn eerste vraag zou eigenlijk overbodig kunnen blijken. Mevrouw de minister, u hebt in juli 2001 beloofd de diepteanalyse te publiceren en aan de leden van deze commissie te bezorgen. Aangezien ik geen lid van deze commissie ben, heb ik dit rapport niet ontvangen. Ik heb mijn mening via de berichtgeving in de pers moeten vormen. Ik vraag me af of dit rapport al is vrijgegeven. Ik ben alleszins blij dat ik de kans heb gekregen om deze vragen te stellen. Aangezien ik me voornamelijk op de berichtgeving in de media heb gebaseerd, vraag ik me af of ik over correcte informatie beschik. Vermits ik een aantal universitaire rapporten heb kunnen inzien, meen ik van wel.

Wat zult u ondernemen om dit acuut probleem op te lossen ? We hebben het grote verschil tussen de instroom en de uitstroom tijdens de vorige legislatuur trouwens al uitgebreid besproken.

Hoe zit het met het overleg over het personeelsbeleid voor de academische wereld tot en met 2010 ? Bent u van plan om dit overleg op te starten ? Het

Vandenbroeke

betreft hier tenslotte een legislatuuroverschrijden-de kwestie.

Kunt u me een overzicht bezorgen van het aantal doctoraatsstudenten aan de verschillende Vlaamse universiteiten, eventueel met een uitsplitsing per faculteit ? Ik ben uiteraard ook tevreden met een schriftelijk antwoord op deze vraag.

Vorig jaar hebt u in deze commissie de idee geopen-d om meer doctoraten te creëren door het acti-veren van mensen die in het middelbaar onderwijs werken. Een deeltijdse, volledig betaalde opdracht in het middelbaar onderwijs zou deze mensen de kans moeten bieden om een doctoraat voor te be-reiden. Staat u nog steeds achter deze idee ?

Het volgende onderwerp breng ik met de nodige schroom onder de aandacht. Denkt u aan een va-riant van het TBS-systeem voor het academisch personeel ? Misschien is de uitstroomleeftijd voor dit personeel ook voor aanpassingen vatbaar. In de academische wereld is het emeritaat op 65 jaar mo-menteel verplicht. In sommige gevallen kunnen academici al op 60 jaar vertrekken. Denkt u aan deeltijdse opdrachten voor de niet-uitgebluste leden van het ZAP ?

In welke mate moeten de doctoraatsopleidingen in de nakende BA/MA-structuur worden ingepast ? Het is evident dat de associaties op dit vlak bijko-mende mogelijkheden creëren. Mits een goede be-geleiding zouden mensen uit het HOBU een on-derzoeksopdracht kunnen krijgen.

De voorzitter : Ik zou willen opmerken dat de rap-porten waarover u het had, door het commissiese-cretariaat wel degelijk werden opgestuurd naar alle commissieleden.

De heer Chris Vandenbroeke : Dan was er een kleine communicatiestoornis binnen de N-VA.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik kan de uitspraak van de heer Vandenbroeke, dat het voorbereiden van een doctoraatsthesis een kluizenaarswerk is, volledig bijtreden. We kunnen niet anders dan waardering opbrengen voor al diegenen die dat kluizenaarswerk doen en aandurven.

Rekening houdend met de in- en uitstroomproble-matiek van de doctoraatsopleiding, pleit ik op mijn

beurt voor een goed functionerende begeleidings-commissie, de DBC. We moeten elke doctoraats-student zo veel mogelijk begeleiden. Ik denk dat het geïnvesteerde geld achteraf zeker zal worden teruggewonnen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal de vragen van de heer Vandenbroeke beantwoorden en aan de leden ook een lijstje laten bezorgen met de doctoraatsdiplo-ma's en de doctoraatsinschrijvingen.

Bij het verrichten van onderzoek is de mens de be-langrijkste productiefactor. De problemen die zich voordoen en zullen voordoen met betrekking tot de onderzoekers en het academisch personeel, kunnen inderdaad een bedreiging vormen voor de uitbouw van ons wetenschappelijk onderzoek. Om ons onderzoekspotentieel in stand te houden en progressief verder uit te bouwen, stellen zich drie belangrijke problemen. Ten eerste moeten we erin slagen meer jongeren te motiveren om aan de uni-versiteit exacte en toegepaste wetenschappen te gaan studeren. Er dreigen hier ernstige tekorten, niet alleen aan onderzoekers maar ook aan leer-krachten voor het secundair onderwijs.

Ten tweede moeten we meer jongeren, na het be-halen van hun universitair diploma, motiveren om hun vorming nog enkele jaren voort te zetten door te leren zelfstandig onderzoek te verrichten. Meer dan nu het geval is, moet deze vorming door onder-zoek worden afgerond met het behalen van een doctoraat. De beste en meest gemotiveerden van deze groep kunnen vervolgens doorstromen naar een mandaat van post-doctoraal onderzoeker en eventueel ook naar een positie binnen het ZAP-kader.

Ten derde moeten we onze beste onderzoekers be-houden en gereputeerde buitenlandse onderzoe-kers aantrekken. Vlaanderen moet met andere woorden werken aan een zogenaamde 'reversed brain drain'. We moeten meer aantrekkelijk wor-den voor onze eigen jonge beloftevolle onderzoe-kers, maar ook voor buitenlandse onderzoekers die in staat zijn in het domein van hun specialiteit echte doorbraken te realiseren.

Tijdens het VRWB colloquium 2002 'Wetenschap-pers : luxe of noodzaak' werden de resultaten van drie onderzoeksprojecten gepresenteerd. Ik som deze projecten even op : 'Het doctoreren van on-derzoekers aan Vlaamse universiteiten', 'Perspec-

Vanderpoorten

tieven uitgestroomde wetenschappers op de arbeidsmarkt' en 'De doctoraatsopleiding aan de Vlaamse universiteiten'.

Van het eerste onderzoeksproject is tot nu toe alleen het kwantitatieve gedeelte afgerond. Het rapport bestaat uit twee delen: 'Kernelementen doctoreren in Vlaanderen' en 'Kwantitatieve analyse van het doctoreren aan de Katholieke Universiteit Leuven en de Universiteit Gent'. Zoals de voorzitter reeds zei, heb ik dit rapport op 29 januari 2002 overgemaakt aan de voorzitter van de commissie en werd het doorgestuurd. Het kwalitatieve deel van deze studie bestaat uit een schriftelijke enquête van de onderzoekers en moet nog worden afgerond. Dat rapport is vermoedelijk in het najaar beschikbaar.

De beide andere onderzoeksprojecten zijn studies die worden uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid zelf. Geen van beide publicaties werd tot nog toe vrij gegeven.

De gegevens over het doctoreren in Vlaanderen, zoals vervat in het artikel van De Standaard van enkele weken geleden, zijn inderdaad correct. We moeten wel voor ogen houden dat de verzameling van gegevens werd afgesloten in het academiejaar 1998-1999. Pas sedert 1995 konden de universiteiten doctoraatsbeurzen verlenen onder dezelfde voorwaarden als het FWO en het IWT.

We moeten ook voor ogen houden dat de studie de impact van de grote inhaalbeweging van het Vlaams onderzoeksbudget nog niet heeft kunnen waarnemen, net zomin als de effecten van de structurele afbouw van een aantal kleine financieringskanalen voor onderzoek en de integratie ervan in het BOF. Het is vooral op deze kleine financieringskanalen dat met kortlopende onderzoekscontracten wordt gewerkt. Een van de belangrijke uitkomsten van het onderzoeksproject is de ontwikkeling van een adequate methodologie om de performantie van de verschillende financieringskanalen voor onderzoek in kaart te brengen.

Naar mijn mening zijn de knelpunten in het doctoreren en meer algemeen in het personeelsbeleid in de universitaire sector goed in kaart gebracht. Eenvoudige oplossingen zijn niet voorhanden. Het is een complex probleem met veel dimensies. Een volgehouden inspanning over meerdere jaren dringt zich dan ook op.

De knelpunten zijn de volgende. Teveel jonge afgestudeerden worden aangesteld op vaak kortlopende onderzoekscontracten zonder dat zij zelf of hun promotor er vanuit gaan dat ze werken aan een doctoraat. De huidige regering probeert hieraan te remediëren, maar dit is en blijft een beleid van lange adem. De universiteiten moeten er een punt van maken om hun jonge doctoraatsstudenten beter te begeleiden en dit in ruil voor de inspanning van de overheid om het ZAP-kader uit te breiden. Zoals al gezegd, zijn er problemen om in bepaalde richtingen jonge onderzoekers aan te trekken. Daarnaast is er de toenemende vergrijzing van het professorencorps met binnen de tien jaar een natuurlijke uitstroom van een derde van het kader. Andere knelpunten zijn de onderbenutting van het vrouwelijk potentieel en onvoldoende carrièreperspectieven voor jonge onderzoekers met een tekort aan post-docposities en een niet-systematische aanpak om de generatiewissel voor te bereiden.

In mijn algemene inleiding bij de bespreking van de aangepaste begroting van dit jaar heb ik de contouren geschetst van een meerjarenplan voor het wetenschapsbeleid. Ik streef naar een beter evenwicht tussen de basisfinanciering van de universiteiten en het met publieke middelen gefinancierd contractonderzoek waardoor de carrièreperspectieven kunnen worden verbeterd. Daarnaast moet er een nieuw personeelsbeleid komen met als doelstellingen het verhogen van de doorstroom van jonge onderzoekers, het verhogen van de mobiliteit van vorsers en docenten, het bieden van ruimte aan jonge talentvolle onderzoekers om zich te ontplooiën en hen een carrièreperspectief te bieden. Daarnaast moet de onderzoeksinfrastructuur en -uitrusting worden vernieuwd en verbeterd om de internationale concurrentie te kunnen doorstaan. Er is een sterkere inschakeling nodig van onze hogescholen in het Vlaamse wetenschapsbedrijf. De vorming van associaties zal dat vergemakkelijken. Ik streef naar een betere valorisatie van de resultaten van het universitair onderzoek: de regeling op de vermogensrechten op universitaire vindingen en de op stapel staande regeling voor de universitaire interfacediensten beogen vooral de commerciële valorisatie. Ook de maatschappelijke valorisatie is een opdracht van de universiteiten en ze zijn zich hiervan ten volle bewust. Er moet een versterking komen van de rol van onze universiteiten en hogescholen in de zich ontwikkelende Europese onderzoeksruimte, in het bijzonder een impuls om de deelname aan excellentie-netwerken te stimuleren.

Uit een bevraging van de universiteiten blijkt dat zij de ruimte die hen werd geboden in het BOF-be-

Vanderpoorten

sluit om extra talentvolle vorsers aan te trekken op het niveau van het zelfstandig academisch personeel, zeer goed invullen. Ik zal bij de volgende herziening van het BOF-besluit in de loop van volgend jaar met de VLIR nagaan of de bestaande regeling moet worden aangepast om de positieve effecten te versterken. Een overzicht van de doctoraatsdiploma's per studiegebied en van het aantal inschrijvingen voor een doctoraat op basis van de databank tertiair onderwijs, zal ik aan de commissieleden overmaken.

Binnen het FWO bestaat een stelsel van doctoraatsbeurzen ten behoeve van leerkrachten uit het secundair onderwijs die een doctoraatsproefschrift wensen af te werken. Tot nu toe heb ik geen concrete stappen ondernomen om gevormde onderzoekers aan te sporen een onderwijsopdracht te vervullen in het secundair onderwijs. Voor een aantal wetenschappelijke vakken kan dit zeker zinvol zijn. Op die manier komen de leerlingen van de derde graad in direct contact met de wereld en de praktijk van het wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten.

Het bestaande systeem van kortlopende contracten is gebonden aan de looptijd van de onderzoeksprojecten. Alhoewel het natuurlijk onmogelijk is alle onderzoek te organiseren in twee- of vierjarige projecten, werden de Vlaamse publieke onderzoeksmiddelen in het verleden te sterk versnipperd over een te groot aantal kleine en kortlopende contracten. De hervorming van de financieringskanalen voor onderzoek die thans bijna is afgerond, zal ervoor zorgen dat meer middelen worden verdeeld via een beperkt aantal grote financieringskanalen, zoals het FWO, het BOF en steunpunten. In de regelgeving is er zorg voor gedragen dat hierbij wordt gewerkt met contracten die bij voorkeur over vier jaar lopen. Zo bedraagt de looptijd van doctoraatsbeurzen nu al vier jaar met een tussentijdse evaluatie van de geleverde prestaties. Het is een bewuste politiek die ik in de toekomst zeker wil voortzetten en zelfs versterken. Ik verwijs hierbij onder meer naar de op stapel staande initiatieven inzake financiering van het basisonderzoek

De federale wet van 4 augustus 1986 biedt de mogelijkheid aan professoren om na hun oppensioensstelling een deel van hun activiteiten voort te zetten – weliswaar onbezoldigd – tot het einde van het academiejaar waarin ze de leeftijd van 70 jaar bereiken. Het is de raad van bestuur van de universiteiten die de nodige besluiten daartoe moet nemen op verzoek van de betrokkene. Natuurlijk is de fe-

derale overheid bevoegd voor de pensioenen, maar ik zal met de universiteiten overleggen of zich geen aanpassingen opdringen en zo nodig contact opnemen met de bevoegde federale ministers.

De vorming van associaties zal er in ieder geval voor zorgen dat de professoren en de assistenten van de hogescholen beter ingeschakeld kunnen worden in het wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten. Zodra het decretaal kader er is, moet dringend het probleem van het doctoreren van assistenten verbonden aan de hogescholen vanuit het perspectief van de associaties worden bekeken. Ik verheel niet dat er zich problemen stellen en dat talent dreigt verloren te gaan.

Ik maak er ook een punt van om uw opmerkingen over te maken aan de VLIR. We kunnen een aantal zaken doen, maar de universiteiten zelf moeten initiatieven nemen en voorstellen doen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord en voor het feit dat u dit dossier zult opvolgen. Ik wil tot slot een motie aankondigen voor beide interpellaties.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Vandenbroeke werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderzoeks- en ontwikkelingsbeleid in Vlaanderen en Europa

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderzoeks- en ontwikkelingsbeleid in Vlaanderen en Europa.

Voorzitter

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik wil met deze interpellatie hulde brengen aan de eerste minister die de Vlaamse regering ooit heeft gehad en in het bijzonder de eerste van Wetenschapsbeleid. Ik heb het dan uiteraard over de heer Geens die vannacht is gestorven.

Ik schets eerst kort de historiek van het wetenschapsbeleid. Toen de Vlaamse executieve destijds begon, had die nog maar weinig middelen om aan wetenschapsbeleid te doen. Als gevolg van de Sint-Michielsakkoorden hebben we een groot stuk autonome bevoegdheid gekregen over de materie, met uitzondering van de middelen voor de DWTC. Sindsdien kunnen we een volwaardig wetenschapsbeleid uittekenen. In de vorige zittingsperiode was wetenschapsbeleid een bevoegdheid van de minister-president, namelijk de heer Van den Brande. Er moest dringend een inhaalbeweging komen en dat resulteerde in een extra input van 20 miljard frank gespreid over 4 jaar. Het huidige Vlaams wetenschapsbeleid wordt gevoerd met een budget van ongeveer 50 miljard frank. Bij de start van deze regeerperiode is er terecht een evaluatie gebeurd. Na de extra input van financiële middelen, waren we ons wat aan het vergalopperen. Daarom was een standstill en een evaluatie nuttig. Dit wordt door de meeste commissieleden ook erkend. We hebben echter misschien te lang geëvalueerd. De standstill heeft ongeveer twee jaar geduurd. Bovendien is er over die evaluatie nauwelijks iets meegedeeld aan de commissieleden.

U bent bereid om vanaf nu opnieuw meer middelen te reserveren voor wetenschapsbeleid. Er komt een extra input van 85 miljoen euro. Dat is nog altijd weinig als we rekening houden met de voorbije standstill, maar we zijn op goede weg. De intentie om het beter te doen blijkt. Daarom kwam de vrije tribune van de heer Luwel, een gewezen topmedewerker van u, aan als een verrassing. Hij stelt daarin dat er een tekort aan middelen is, een tekort aan mensen en mogelijkheden voor onderzoekers om carrière te maken. Bovendien klaagt hij een gebrek aan visie aan. Hij zegt dat de Vlaamse regering bepaalde projecten promoot, bijvoorbeeld 'Ondernemen in Vlaanderen tot 2020' en 'Kleurrijk Vlaanderen'. Ik heb voor dat laatste zelfs een tekstje geschreven over onderwijs. We weten dat de heer Luwel een kritisch en scherpzinnig man is. Hij merkt terecht op dat het wetenschapsbeleid niet aan bod komt in die nota *Kleurrijk Vlaanderen*.

Ook in de 21 punten van het Verdrag van Vilvoorde, dat afspraken bevat met het veld over toekomstgericht ondernemen in Vlaanderen, op het scherp van de snede, met niches enzovoort, komt dat beleid niet ter sprake, aldus de heer Luwel. Dat is een totaal gemiste kans. Men ontwikkelt een visie voor kleurrijk, ondernemend, cultureel Vlaanderen voor de komende twee decennia, maar het meest wezenlijke ontbreekt. Misschien is dat wetenschappelijk onderzoek wat te elitair, maar het is toch de toekomst.

Het was voor ons erg aangenaam te constateren dat deze tekst van de heer Luwel meteen in bepaalde editoria's werd aangekaart. Dit had dus een grote nieuws waarde. Meer nog, zowel de huidige als de vorige minister-president speelden hierop in. Het moet dus een zeer goede tekst zijn. Ik herhaal de drie klemtonen ervan : er is een tekort aan geld, een tekort aan mensen en een gebrek aan carrièremogelijkheden, en een tekort aan visie. De beide minister-presidenten gingen in op deze tekst van de heer Luwel, in *De Standaard*. Jammer dat de heer Van den Brande, die in de vorige zittingsperiode minister-president was en functioneel bevoegd was voor wetenschapsbeleid, hier niet kon blijven. Hij had het geapprecieerd mocht hij hier een betoog kunnen houden. We lezen in deze bijdrage dat het noodzakelijk is om een langetermijnvisie op het wetenschapsbeleid te ontwikkelen. Dan gaat het niet alleen over een visie voor de twee jaar die nog resten van deze zittingsperiode. Ik lees in de bijdragen van minister-president Dewael en van de heer Van den Brande dat het aangewezen is om meteen tot passende afspraken tot 2010 te komen. De heer Luwel suggereert dat trouwens ook. De Europese Commissie houdt er die strategie trouwens ook op na.

Het lijkt me zeer goed dat er op lange termijn een visie wordt ontwikkeld, voorbij deze zittingsperiode. Die moet dan wel concreet worden gemaakt. Als ik echter zie op welke wijze dat nu gebeurt, dan word ik ongerust. Het is inderdaad zo dat u na de standstill de bereidheid hebt vertoond om 85 miljoen euro bijkomend uit te geven aan wetenschapsbeleid. Dat geef ik toe. In zijn tekst somt de minister-president op wat er zoal extra is gedaan. Dan gaat het over geld voor het IMEC of het VIB. Ik word ongerust als hij stelt dat er volgend jaar 50 miljoen euro extra komt. Dit is duidelijk te weinig. De heer Luwel gaf al aan waarom. Niet alleen bereidt wetenschappelijk onderzoek de toekomst voor, er is ook het EU-kaderprogramma. Zoals trouwens ook de minister-president stelt, gaat Europa erop achteruit wat bepaalde sectoren betreft. Hij heeft overschot van gelijk wanneer hij zegt dat

Vandenbroeke

we niet meer mogen rusten op onze lauweren met betrekking tot sectoren waarin we goed zijn geweest. Hij vermeldde daarbij onder meer de textielsector. Heel specifiek gericht kunnen we daar nog altijd presteren, aldus de minister-president. Het gaat niet meer over de textielsector van eergisteren. Ook in de auto-assemblage kunnen we voor bepaalde onderdelen nog altijd schitteren, maar niet meer zoals dat vroeger het geval was. Tussen nu en 2010 zal minstens een derde van de product- en procesontwikkeling totaal vernieuwd worden, zo stelt een studie. De minister-president verwees daar ook naar. Vandaag worden talloze nieuwe zaken in de laboratoria en expertisecentra ontwikkeld. Binnen tien jaar zal de vernieuwing een feit zijn en een verdere schitterende economische ontwikkeling ondersteunen.

Op Europees vlak werden wat dit betreft, afspraken gemaakt in Barcelona. Europa zou ernaar streven dat elk land en regio 3 percent van het bruto binnenlands product zou besteden aan wetenschappelijk onderzoek. Mevrouw de minister, u weet dat ik hou van de objectiviteit van cijfers. De realiteit is dat Vlaanderen 0,65 percent van zijn bruto regionaal product besteedt aan onderzoek. Dit komt neer op ongeveer een derde van het wetenschappelijk onderzoek. De andere twee derden nemen de bedrijven voor hun rekening. Natuurlijk moeten de bedrijven toekomstgericht blijven investeren. Ze moeten daar kansen toe krijgen, maar dat valt onder het economische beleid, met de vennootschapsbelasting, met de fiscale aftrekposten, enzovoort. Dat is de verantwoordelijkheid van minister Gabriëls. De overheidsinvesteringen zijn uw verantwoordelijkheid. Die 0,65 percent is te weinig. Dit moet worden opgetrokken naar 1 percent. Met welk bedrag dat overeenstemt, kunt u zelf gemakkelijk berekenen.

Ik meen dat het wetenschappelijk onderzoek beter zal presteren als het wetenschapsbeleid wordt ondergebracht bij één minister. Natuurlijk moeten we niet doen zoals in Wallonië, waar er een minister is voor het secundair onderwijs en een andere minister voor de hogescholen. Neen, er zou een superminister voor wetenschapsbeleid moeten komen. Dat is een suggestie die ik u wil geven, mevrouw de minister. Er zijn wat spanningen in deze regering. Het is mogelijk een elfde ministerpost te creëren. In naam van de N-VA wil ik erop aandringen dat iemand deze levensbelangrijke opdracht zou vervullen en ter harte zou nemen.

Ik wil even de heer Sannen hierbij betrekken. Ik heb totaal geen angst wat de taal betreft als we het hebben over wetenschapsbeleid. De kwaliteit van de onderzoekers moet uiteraard goed zijn, maar als we zorgen voor de financiële investering en goede 'centers of excellence', dan maakt het niet uit of men daar Bargoens of Afghaans spreekt. Vanuit de hele wereld zal men naar die centra komen. Daar heeft men een lingua franca nodig. Dan heb ik het niet over de eigenlijke opleiding, maar over de voortgezette opleiding, waar het supertalent zit.

Mevrouw de minister, het kaderprogramma is concreet gemaakt op de bijeenkomst van Barcelona, waar men verklaarde die 3 percent te willen halen. In welke mate bent u het hiermee eens? In welke mate bent u hier als Vlaams minister bij betrokken? Wat is de specifieke inbreng van Vlaanderen in het kaderprogramma? Bent u het eens met de conclusies van de heer Luwel? Ik denk het wel, want hij was een schitterende kabinetsmedewerker van u. Wat gaat u de volgende jaren doen inzake het onderzoeks- en ontwikkelingsbeleid? Kunnen er voor de volgende zittingsperiode reeds keuzes worden gemaakt? Wat zijn uw verbintenissen terzake?

De N-VA is steeds positief-kritisch van aard. Wij steunen dan ook de mogelijkheid om over de grenzen van de zittingsperiodes heen al verbintenissen aan te gaan. Dit mag dan wel elitair zijn, maar het is belangrijk. Het gaat over tientallen miljarden tekort voor onderzoek. Het gaat inderdaad maar over enkele honderden jobs, maar dit is fundamenteel. In plaats van die 20 miljard frank van het kijken luistergeld jaar na jaar zomaar cadeau te geven hadden we een structurele investering kunnen doen in de toekomst van Vlaanderen. Is het uw bedoeling om terzake tot een coherent meerjarenplan te komen? Wanneer kunt u dit meedelen aan deze commissie?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik heb een opmerking wat de procedure betreft. Ik begrijp dat de heer Vandenbroeke zich moeilijk kan verdelen over zeven commissies, maar we hebben hier twee weken geleden een uitgebreid debat gehad over dit onderwerp bij de bespreking van de aangepaste begroting.

De voorzitter : Toen dit interpellatieverzoek werd ingediend, had deze discussie nog niet plaatsgevonden. Daarom heb ik geoordeeld dat de interpellatie ontvankelijk was. Ik meen trouwens dat een aantal

Voorzitter

elementen van deze interpellatie wel degelijk nieuw zijn. Dus leek ze mij zeker ontvankelijk voor een behandeling in de commissie.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Namens mijn fractie sluit ik me aan bij deze interpellatie. Wij feliciteren de heer Vandenbroeke trouwens met zijn schitterend betoog en zijn zeer terechte vragen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, ik wil even in pikken op wat de heer Vandenbroeke zei over de 21 punten van het Verdrag van Vilvoorde en over Kleurrijk Vlaanderen met betrekking tot ondernemen in Vlaanderen. We moeten realistisch zijn. Dit is een toekomstgerichte denkoefening. Er wordt nagegaan hoe alles verder moet evolueren. Al die dromen kan men niet realiseren in enkele jaren. Er is tijd voor nodig. Het is goed dat men plannen maakt voor de toekomst. Dat lijkt me normaal. Ik ben het niet eens met de heer Vandenbroeke wanneer hij stelt dat het de huidige regering terzake aan visie ontbreekt. Zo dacht ik het toch begrepen te hebben.

De heer Chris Vandenbroeke : Dat zijn ook de woorden van de heer Luwel.

De heer André Moreau : Ik heb gehoord wat ik gehoord heb. Met die uitspraak, of die nu komt van de heer Vandenbroeke of van anderen, ben ik het niet eens. Dit is mijn persoonlijk standpunt.

Ik ben het uiteraard eens met de stelling dat er zoveel mogelijk wetenschappelijk onderzoek moet worden verricht. Dit onderzoek moet ten dienste van de bevolking staan. De uiteindelijke bedoeling is een verbetering van het leven van de mensen.

De visie van de Vlaamse regering beperkt zich niet tot het klassiek wetenschappelijk onderzoek. De Vlaamse regering hanteert een genuanceerde, vernieuwde visie die ervan uitgaat dat het wetenschappelijk onderzoek tot ecologische en technologische vernieuwingen en verbeteringen moet leiden. Ook hierbij is de uiteindelijke doelstelling het verbeteren van het leven van de mensen. Ik ben het met andere woorden niet eens met het verwijt dat de Vlaamse regering te weinig visie zou hebben.

Ik wil er bovendien op wijzen dat de overheid niet alles alleen kan doen. Hoewel de overheid op dit vlak een duidelijke taak heeft, moet het bedrijfsleven ook zijn rol vervullen. Ik steun het bedrijfsleven en al de bedrijven die op dit vlak initiatieven willen nemen. Aangezien we ons dagelijks in een concurrentiële positie bevinden, moeten onze bedrijven zoveel mogelijk dynamiek aan de dag leggen. De overheid is, met andere woorden, niet de enige betrokken partij. Er zijn heel wat bedrijven die niet voldoende wetenschappelijk onderzoek verrichten. Het spreekt vanzelf dat ik het hier niet over de kleine bedrijven heb. De kleine bedrijven beschikken vaak immers niet over de financiële en de menselijke middelen om aan research te doen. Het zijn de grote bedrijven die een grotere inspanning moeten leveren en die hiervoor de nodige middelen moeten vrijmaken.

Ik ben het eens met de heer Vandenbroeke wanneer hij stelt dat de procesontwikkelingen ervoor zullen zorgen dat binnen tien jaar een derde van de huidige producten zal worden vernieuwd. Ik ben een voorstander van de vooruitgang. Dit zal evenwel veel geld kosten. Dit geld zal zowel van de overheid, als van het bedrijfsleven moeten komen. We moeten de bestaande evoluties immers op de voet volgen. We mogen niet achterop raken.

Ik vind echter niet dat de Vlaamse minister nog een elfde minister behoeft. Het aantal ministers is op dit vlak niet doorslaggevend. Ik wil me hier niet over het functioneren van minister Vanderpoorten uitspreken. Indien ik dat nodig vind, zal ik wel de nodige kritiek uiten. Mijns inziens komt het er vooral op aan om de versnippering van het wetenschappelijk onderzoek over de bevoegdheden van verschillende ministers tegen te gaan. We zijn tenslotte allen volwassenen. Wie in een parlement of in een regering zetelt, moet over de juiste bekwaamheden en over de juiste ingesteldheid beschikken. Interactie en dialoog moeten zoveel mogelijk aan bod komen. Indien we op dit vlak tekortschieten, moeten we hier dringend iets aan doen. Tenslotte zijn dit zaken die steeds voor verbetering vatbaar zijn. Hoe ouder iemand wordt, hoe bewuster hij zich hiervan wordt.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik zal de stand van zaken van de voorbereiding van het zesde kaderprogramma voor onderzoek en innovatie van de Europese Unie kort toelichten.

Vanderpoorten

Minister Van Mechelen neemt namens Vlaanderen deel aan de vergaderingen van de Europese Raad voor Onderzoek. Het spreekt vanzelf dat deze vergaderingen binnen de Vlaamse regering het voorwerp van overleg vormen. Op 15 mei 2002 heeft het Europees Parlement de gemeenschappelijke positie van de Europese Raad voor Onderzoek betreffende het zesde kaderprogramma goedgekeurd. Die dag zijn ook 34 amendementen goedgekeurd. De definitieve goedkeuring van het zesde kaderprogramma zal nog tijdens het Spaans voorzitterschap plaatsvinden. Het is de bedoeling dat dit kaderprogramma op 1 januari 2003 in werking treedt. Tegen het einde van dit jaar moet de Europese Raad voor Onderzoek tevens de besluiten over de specifieke uitvoeringsinstrumenten goedkeuren. Voor de komende vijf jaar betreft het hier een budget van 17,5 miljard euro.

De Europese Commissie heeft de deelstaten opgeroepen om voornemens van deelneming in te dienen voor de twee nieuwe financieringsmechanismen waarin het zesde kaderprogramma voorziet, namelijk de geïntegreerde projecten en de excellentienetwerken. Met het oog op de latere oproepen om onderzoeksprojecten in te dienen, kan deze oproep als een voorbereidende actie worden beschouwd.

De conclusies van de heer Luwel in De Standaard van 14 mei 2002 kan ik volledig onderschrijven. Het vinden van meer geld en meer mensen en het ontwikkelen van een beleidsplan voor de komende tien jaar is zeer belangrijk. Op die manier zou Vlaanderen trouwens de doelstelling uitvoeren die de Europese staats- en regeringsleiders in Barcelona hebben geformuleerd. Er is daarnet trouwens al naar deze doelstelling verwezen. Het is de bedoeling om in 2010 minstens 3 percent van het bruto binnenlands product aan onderzoek en ontwikkeling te besteden.

Zoals de heer Van Baelen daarnet heeft opgemerkt, hebben minister Van Mechelen en ikzelf al op de meeste in deze bijdrage vermelde punten gereageerd. Zo zijn deze elementen aan bod gekomen in de algemene toelichting bij de aangepaste begroting 2002 tijdens de gemeenschappelijke vergadering van de commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme en van de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid. Tijdens die vergadering hebben we het expliciet gehad over bijkomende middelen, over het scheppen van een kader waarin de instellingen een degelijk personeelsbeleid kunnen ont-

werpen en over het uittekenen van een meerjarenplan waarin een langetermijnvisie op onderzoek en innovatie wordt ontwikkeld.

Een aantal van deze elementen zullen worden concreetiseerd tijdens de begrotingsbesprekingen die in de loop van de komende zomer zullen worden gevoerd. Ik wil er trouwens op wijzen dat de Vlaamse regering al heel wat maatregelen heeft genomen. Voor de duidelijkheid zal ik er enkele opsommen. De werkingsuitkeringen en de investeringstoelagen aan de universiteiten zijn voor de periode 2001-2004 structureel verhoogd. Met het oog op een grotere doorzichtigheid en performantie zijn de financieringsmechanismen voor onderzoek en innovatie grondig geherstructureerd.

De budgetten van de bijzondere onderzoeksfondsen en van het FWO Vlaanderen zijn verhoogd. In het kader van de implementatie van de Bologna-verklaring zijn de nodige middelen vrijgemaakt om de hogeschoolopleidingen van twee cycli te academiseren. In het kader van de vernieuwing van de beheersovereenkomsten met het VIB en IMEC zijn de subsidies aan die instellingen verhoogd.

Bovendien zal de Vlaamse regering zich tijdens de komende maanden nog over een aantal andere dossiers uitspreken. Ik zal hier even een overzicht geven. Er zal een beheersovereenkomst met het FWO Vlaanderen worden afgesloten. Met het oog op de progressieve invoering van een verdeelsleutel waarin de wetenschappelijke output en performantie en de internationale zichtbaarheid van een onderzoek zwaarder zal doorwegen, zal het BOF-besluit worden herzien. Er zal een geïntegreerd financieringskanaal voor het basisonderzoek worden ingesteld.

Tijdens de gezamenlijke vergadering van de commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme en van de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid is gebleken dat er een ruime politieke consensus bestaat om de noodzakelijke bijkomende investeringen in onderzoek en ontwikkeling te realiseren. Ten opzichte van de voorstellen die minister Van Mechelen en ikzelf op 23 mei 2002 hebben verwoord, heb ik alleszins geen dissidente geluiden gehoord.

Bij de opmaak van de begroting 2003 zullen we ons in een eerste belangrijke fase bevinden. We zullen de idee van een tienjarenplan concreet moeten uitwerken. In de loop van de komende weken zal ik, samen met minister Van Mechelen, een werkwijze voorstellen om dit plan voor te bereiden. Hierbij zullen we ervan uitgaan dat alle maatschappelijke

Vanderpoorten

actoren aan bod moeten kunnen komen. Bovendien zal het geheel op een zo breed mogelijke consensus moeten berusten. Ik veronderstel dat deze discussie tijdens de begrotingsbesprekingen zal worden voortgezet.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik zou de minister willen bedanken voor haar antwoord. Ik kijk met belangstelling uit naar het concept van een meerjarplan dat ze hier zal voorleggen.

Desalniettemin zou ik nog een korte bijkomende vraag willen stellen. Wat het wetenschapsbeleid betreft, vertoont het project Kleurrijk Vlaanderen een duidelijk hiaat. Zouden de diensten van de minister hierop kunnen inspelen om dit thema op een degelijke maar enigszins ge vulgariseerde manier aan een breed publiek voor te stellen ? Dit lijkt me zeer belangrijk. Ik heb in mijn inleiding al gesteld dat het wetenschapsbeleid vaak vrij elitair overkomt. We zouden een breed publiek moeten kunnen bijbrengen dat het hier de essentie van een toekomstgerichte economische ontwikkeling betreft.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het project Kleurrijk Vlaanderen accentueert het wetenschappelijk onderzoek op verschillende punten. Ik zal het nog eens van nabij bekijken. Ik weet niet uit het hoofd in welke mate het wetenschappelijk onderzoek hierbij aan bod komt. Naar aanleiding van deze interpellatie zal ik dit nog eens nagaan.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Vandenbroeke werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijk tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een onderwijsaangelegenheid in de gemeente Voeren

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijk tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een onderwijsaangelegenheid in de gemeente Voeren.

De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, deze vraag om uitleg vindt haar oorsprong eigenlijk in een discussie die we een tijdje geleden over het Franstalig onderwijs in de faciliteitengemeenten hebben gevoerd. Iemand heeft toen naar de situatie in Voeren gevraagd.

Ondertussen heb ik een duidelijker kijk op dit kluwen gekregen. Het betreft hier een dossier dat al tien jaar oud is. In de zomer van 1992 heeft de gemeenteraad van Voeren beslist om niet langer zelf Franstalig onderwijs in te richten. Mijn vraag om uitleg betreft evenwel niet de lopende rechtszaken van een aantal leerkrachten tegen de gemeente. Ik wil er gewoon even op wijzen dat in 1992 tachtig ouders van kinderen in het Franstalig onderwijs hebben verklaard dat ze hun kinderen niet langer naar het gemeentelijk Franstalig onderwijs wensten te sturen. De gemeenteraad heeft toen gemerkt dat er niet langer zestien ouders om het inrichten van een gemeentelijk onderwijs verzochten en heeft dan ook unaniem besloten om dit onderwijs niet langer in te richten.

Ten gevolge van die beslissing wordt het Franstalig onderwijs aan een Franstalige VZW overgedragen, namelijk le Centre Sportif en Culturel. De gemeenteraad is er hierbij van uitgegaan dat deze VZW door de Franse Gemeenschap zou worden gesubsidieerd. Een aantal jaren later hebben de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement deze regeling voor het Arbitragehof aangevochten, waarop de financiering door de Franse Gemeenschap is opgeschort. Een zevental betrokken leerkrachten hebben de gemeente Voeren gedagvaard. Ze eisen aanzienlijke bedragen.

Bij het bekijken van die stukken valt het op dat één dagvaarding dateert van december 2000. We weten als politici allemaal dat dit de periode was

Van Dijck

tussen de gemeenteraadsverkiezingen en de installatie van het nieuwe gemeentebestuur. Ik heb het gevoel dat het huidige gemeentebestuur wordt belast met een zware erfenis van een vorig beleid.

Misschien is het noodzakelijk om op een later moment ook in te gaan op andere aspecten, maar mijn vraag van vandaag concentreert zich op de positie van de leerlingen. Tientallen kinderen van Voeren en misschien ook van daarbuiten, die zijn onderworpen aan de leerplichtwetgeving, lopen school in deze instelling. Mijn vraag is welke controle de Vlaamse Gemeenschap uitoefent op de naleving van de wet door de ouders van deze kinderen. Is het volgen van onderwijs in deze privé-school, die dus niet wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, in overeenstemming met de wet? Wat is de juridische waarde van een basisgetuigschrift afgeleverd door de vermelde Franstalige school, en hoe wordt dit getuigschrift behandeld door de Vlaamse Gemeenschap?

De Franse Gemeenschap zou subsidies hebben toegekend aan deze school door middel van kredieten ingeschreven in haar budget. Deze kredieten zijn bestemd voor verenigingen die de Franstaligen ondersteunen in de gemeenten gelegen in het Nederlandse taalgebied met een specifieke taalregeling. In verscheidene arresten heeft het Arbitragehof deze budgettaire bepalingen vernietigd op verzoek van het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering. De vraag is dan ook welke gevolgen er aan deze arresten zijn gegeven.

Om een lang verhaal kort te maken: wat is de positie van de leerlingen die daar schoollopen? Ik zou dat graag weten omdat dat mijns inziens toch wel een aantal repercussies zal hebben, en omdat ik het 'geval Voeren' niet heb vernoemd, gezien de andere discussies met betrekking tot het onderwijs in de Franstalige faciliteitengemeenten in de rand rond Brussel.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mevrouw de minister, in 1995 heb ik aan uw toenmalige voorganger reeds een aantal van de vragen gesteld die de heer Van Dijck hier vandaag stelt. Ik wil graag een deel van het antwoord dat ik toen kreeg, citeren. 'Deze Retour à Liège-school kan geen getuigschriften van basisonderwijs uitreiken, daar het hier geen inrichting voor lager onderwijs betreft die door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerd,

gesubsidieerd of erkend wordt. Uitsluitend scholen die overeenkomstig de bepalingen van de Schoolpactwet van 29 mei 1959 worden gefinancierd, gesubsidieerd of erkend, zijn gemachtigd om aan hun regelmatige leerlingen de officiële studiebewijzen toe te kennen. Privé-scholen zoals de Retour à Liège-school kunnen geen rechtsgeldige studiebewijzen afleveren, vermits ze niet ressorteren onder de onderwijswetgeving.'

Ik denk dat dat vrij duidelijk is. Ik veronderstel echter dat er toch een doorstroming plaatsvindt naar de secundaire scholen van de Franse Gemeenschap in de omgeving. Als dat zo is, dan kan dat volgens mij enkel omdat, ondanks het feit dat het geen officiële school is, de Franse Gemeenschap toch een inspectie uitvoert in die bewuste school en/of omdat de Franse Gemeenschap die school subsidieert. Volgens mij is geen van die mogelijkheden wettelijk.

Wanneer zal de Vlaamse regering iets ondernemen tegen deze illegale praktijken? Werd ooit onderzocht of die fameuze ASBL, waarnaar de heer Van Dijck verwees, effectief middelen ontvangt van de Franse Gemeenschap?

De voorzitter: Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik weet dat, sinds de afschaffing van de Franstalige gemeenteschool in Voeren, de gemeente Voeren het gebouw, waar deze Franstalige gemeenteschool tot 30 augustus 1992 gehuisvest was, verhuurt aan de vereniging 'Centre sportif et culturel', die er sinds 1 september 1992 privé-onderwijs inricht.

Zoals iedereen weet, zijn alle leerlingen vanaf de leeftijd van zes jaar onderworpen aan de leerplicht. Artikel 25, paragraaf 1 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 bepaalt echter uitdrukkelijk dat ouders hun kinderen onderwijs kunnen laten volgen in een school of dat ze kunnen kiezen voor huisonderwijs, waaronder ook privé-scholen worden gecatalogeerd. Huisonderwijs is in het kader van de vrijheid van onderwijs immers een grondwettelijk recht en dus ook een mogelijkheid om aan de leerplicht te voldoen.

In concreto gebeurt de leerplichtcontrole op basis van de gegevensopvraging van de eerste schooldag van oktober. Niet alleen de gegevens van de gefinancierde en gesubsidieerde scholen worden opgevraagd, maar ook van erkende vormingscentra, centra voor middenstandsopleiding, erkende centra

Vanderpoorten

voor levensvorming, erkende scholen, Europese scholen, internationale scholen, privé-scholen, instellingen voor bijzondere jeugdzorg, voorzieningen van bijzondere jeugdzorg en observatiecentra. Tevens vindt er jaarlijks een gegevensuitwisseling plaats met de Franse Gemeenschap in het kader van de leerplichtcontrole. Aan de hand van een directe vergelijking van het bestand van de leerplichtige jongeren met het bestand van de leerlingen die zijn ingeschreven in een onderwijsinstelling, kan het departement vaststellen welke jongeren niet voldoen aan de leerplicht.

Nadien worden de gemeenten aangeschreven. Hun medewerking aan de leerplichtcontrole is van primordiaal belang, omdat we willen vermijden dat ouders van leerplichtige kinderen, die niet in staat zijn om onderwijs te volgen, bijvoorbeeld omwille van een zware handicap, vermissing of ernstige ziekte, worden geconfronteerd met een schrijven van het departement Onderwijs waarin wordt gewezen op de bepalingen omtrent de leerplicht. In laatste instantie worden de ouders van de leerlingen dan zelf aangeschreven.

Door het systeem van controle, waarbij dus ook de privé-instellingen worden betrokken, kunnen we nagaan wie al dan niet aan de leerplicht voldoet. Het gaat hier wel om een legale situatie.

Scholen die niet erkend zijn door de Vlaamse Gemeenschap kunnen geen erkend getuigschrift basisonderwijs afleveren. Dat is dus iets anders : school lopen is een zaak, het afleveren van een getuigschrift een andere. Vermits de privé-school georganiseerd door de ASBL 'Centre sportif et culturel' niet erkend is, beschikken de leerlingen die het lager onderwijs in de betrokken school beëindigen niet over een geldig getuigschrift om het eerste leerjaar A van het secundair onderwijs aan te vatten. Om een erkend getuigschrift basisonderwijs van de Vlaamse Gemeenschap te behalen, kunnen de leerlingen van deze school wel deelnemen aan de examens getuigschrift basisonderwijs die jaarlijks in tien Vlaamse scholen worden georganiseerd. Wellicht bestaat er ook een systeem om vanuit privé-scholen een Franstalig getuigschrift, erkend door de Franse Gemeenschap, te halen. Ik heb dat niet meer kunnen achterhalen, maar ik wil mijn medewerkers eventueel wel laten uitpluizen hoe het zijn gang gaat in de Franse Gemeenschap. De tijd ontbrak om dat nu reeds te achterhalen.

Ik weet momenteel niet welke gevolgen er zijn gegeven aan de arresten van het Arbitragehof waarin

de budgettaire bepalingen werden vernietigd. Ik raad u aan deze vraag voor te leggen aan minister Van Grembergen, die hiervoor als minister van Binnenlandse Aangelegenheden bevoegd is. De bijkomende informatie over het getuigschrift wil ik u de komende dagen ook nog wel bezorgen. We moeten dat navragen bij de Franse gemeenschap, en de tijd was daarvoor te kort.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Bedankt voor uw antwoord, mevrouw de minister. U verwijst er zelf naar : wat een paar elementen betreft blijf ik op mijn honger zitten. Ik hoop dat daaraan verholpen kan worden.

Ik wil toch ook zeggen dat dit pleit voor uw commissievoorzitter : in sommige commissies kan het gebeuren dat men twee maanden moet wachten om een vraag te kunnen stellen. Hier gaat alles zeer snel, blijkbaar te snel.

Minister Marleen Vanderpoorten : Voor ons gaat het soms inderdaad te snel.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de minister, ik denk dat de antwoorden op die vragen niet onbelangrijk zijn, omdat er ook nog de kwestie is van het personeel. Daarover heb ik nu nog niets gezegd.

Het klopt natuurlijk wat u zegt over de loskoppeling van de leerplicht en het getuigschrift, maar ook het aspect van de betoelaging van die instelling is belangrijk. Ik kan me moeilijk inbeelden dat een VZW een school in leven kan houden zonder enige betoelaging, tenzij het gaat om een privé-instelling in de strikte zin van het woord. Wij hebben met deze commissie reeds een privé-school bezocht, en als ik denk aan de bijkomende lasten die er daar waren voor de ouders om de school te betoelagen, dan kan ik me moeilijk inbeelden dat men op deze wijze handelt in Voeren. Dienaangaande had ik dus graag duidelijkheid gekregen.

Het moet ook duidelijk zijn dat we in deze zeker geen spijkers op laag water zoeken. Er moet een bereidheid zijn van de Vlaamse overheid om orde op zaken te stellen. Ik meen me te herinneren dat daarvoor in deze commissie meerdere collega's vragende partij waren. Ik vraag dus nogmaals met aandrang, mevrouw de minister, om toch uitsluitsel te geven over de bijkomende vragen, waarover u zelf zegt dat de tijd te kort was om er een antwoord op te geven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het digitaal project voor afstandsonderwijs voor kleuters 'Klocodaris' van het onthaalcentrum De Schroef in de Antwerpse haven

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het digitaal project voor afstandsonderwijs voor kleuters 'Klocodaris' van het onthaalcentrum De Schroef in de Antwerpse haven.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, De Schroef is een onthaalcentrum in de Antwerpse haven waar verschillende diensten worden ingericht voor binnenschippers. Er is bijvoorbeeld een speciaal voor hen ingerichte bibliotheek, een sociale dienst en een kleuterklas voor schipperskinderen.

Deze kleuterklas is geen kleuterklas zoals de andere maar heeft een eigen dimensie, een eigen karakter en een eigen dynamiek. De klas is volledig afgestemd op de leefwereld van schipperskinderen, die totaal verschillend is van de leefwereld van kinderen in een gezinsleven aan wal. Schipperskinderen groeien exclusief op in de veilige geborgenheid van een innig gezinsverband. Ze hebben weinig contacten met andere kinderen en hun speel- en ontspanningsmogelijkheden zijn bijzonder beperkt. De leefruimte aan boord is beperkt, wat een invloed heeft op de ontwikkeling van de grove motoriek en het ruimtelijk inzicht. Hun woordenschat is eigen aan hun milieu. Dit heeft tot gevolg dat een aantal begrippen uit het dagelijkse leven voor hen onbekend zijn.

Doordat de families steeds onderweg zijn, is het voor hen onmogelijk om op een 'normale' manier onderwijs te volgen. Veel schipperskinderen kampen met leer- en opvoedingsproblemen tijdens de eerste jaren, onder andere bij de sociale, de motorische en de taalontwikkeling. Spijtig genoeg kunnen die problemen op latere leeftijd negatieve gevolgen hebben. Het is dan ook bijzonder belangrijk een goede onderwijsvoorziening te hebben voor varende kleuters, die rekening houdt met hun spe-

cifieke situatie en noden. Dit houdt dus in dat de kleuters meereizen en onderwijs volgen in de haven waar ze aanleggen.

Om de periodes tussen twee schoolbezoeken te overbruggen, is afstandsonderwijs bijzonder belangrijk. De kleuters krijgen materiaal mee waarmee ze aan boord kunnen werken en spelen. De leerkracht biedt de ouders de nodige ondersteuning. Mevrouw de minister, De Schroef is in Vlaanderen de enige kleuterschool waar afstandsonderwijs wordt georganiseerd. De school maakt deel uit van een Europees netwerk van ligplaatskleuterscholen. Er bestaat vooral een goede samenwerking met Nederland, waar men hetzelfde leerlingvolgsysteem gebruikt. Het einddoel bestaat er net zoals in de gewone kleuterscholen in ervoor te zorgen dat de kleuters op het einde van de derde kleuterklas de ontwikkelingsdoelen hebben bereikt en schoolrijp zijn.

In het kader van dit afstandsonderwijs heeft De Schroef een digitaal project ontwikkeld onder de naam 'Klocodaris' voor kleuters die zeer onregelmatig de lessen kunnen volgen. De kinderen kunnen via dagelijkse verbindingen hun werk maken en de lessen volgen. Op die manier krijgen schipperskinderen aan boord begeleiding aangepast aan hun specifieke noden en behoeften. Het programma is erop gericht de leefwereld van de kleuter te verruimen. Door een gerichte keuze van belangstellingpunten wordt ernaar gestreefd de kleuters een ruimere kijk te geven op de hen omringende wereld. Ook wordt er extra aandacht besteed aan taalontwikkeling en woordenschatverrijking.

In het kader van dit afstandslernen is het bijzonder belangrijk dat kleuters vertrouwd zijn met de computer. Dit is aan boord immers zeer interessant leermateriaal. De kleuters leren er zelfstandig mee werken. Het hele project is opgebouwd vanuit het leerlingvolgsysteem, waarbij voor ieder doel een spelwerkblad wordt ontwikkeld en een blad met tips voor de ouders. Dit wordt tevens aangeboden in de vorm van contractwerk waarbij kleuters binnen een bepaalde tijdspanne de opdrachten moeten uitvoeren. Daarenboven is interactie met De Schroef mogelijk via internet. Vandaag zijn er een twintigtal schippersgezinnen aangesloten op dit project. Het is de bedoeling het systeem tegen het volgend schooljaar toegankelijk te maken voor alle schipperskinderen. Het heeft zeer veel voordelen en zou veel toepassingen kunnen hebben.

Dit onderwijs kampt echter met een typisch probleem : de kinderen volgen op zeer onregelmatige basis de lessen door de situatie van de ouders. Bij

Dillen

het begin van de dag weet de school niet welke en hoeveel kleuters er zullen opdagen. Dit houdt in dat de activiteiten op het moment zelf moeten worden aangepast aan de aanwezigen. Gedifferentieerd onderwijs is voor deze doelgroep dan ook zeer belangrijk. De meeste kleuters halen niet meer dan veertig schooldagen per schooljaar.

Hierdoor is De Schroef niet in orde met het minimum aantal regelmatig aanwezige leerlingen dat een school moet hebben om te worden erkend. Nochtans kan worden overwogen om ook de kinderen die niet op voortdurende wijze op school aanwezig zijn maar wel permanent de lessen volgen via het digitale project, op te nemen bij de berekening. De Schroef hoopt op een echte erkenning. Vandaag krijgt de school een loonsubsidie, maar er zouden ernstige problemen zijn voor volgend schooljaar. Bij gebrek aan een officiële regeling staat het kleuteronderwijs voor schipperskinderen op de helling.

Mevrouw de minister, zijn er afwijkingen mogelijk op de huidige regeling inzake erkenning ? Bent u bereid een regeling uit te werken teneinde het voortbestaan van De Schroef in het algemeen en het digitaal project 'Klocodaris' te verzekeren ? Het systeem heeft veel voordelen, ook voor andere kinderen dan die van binnenschippers. Wordt de mogelijkheid onderzocht om dit systeem uit te breiden, bijvoorbeeld naar langdurig zieke kinderen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik zal eerst de problematiek situeren. Tot 1 september 2000 waren er in Vlaanderen twee ligplaatskleuterklassen : De Boei in Gent en De Schroef in Antwerpen. Sinds het begin van de jaren negentig werden deze initiatieven die geen erkende, noch gefinancierde of gesubsidieerde scholen zijn, ondersteund via twee kanalen. Ten eerste waren er de subsidies voor de coördinatie en ondersteuning van beide ligplaatskleuterklassen, voor het Vlaams Netwerk voor Onderwijs aan Varende Kleuters, het VNOVK, en voor de werking van De Boei en De Schroef. Ten tweede waren er detacheringen : één voor De Boei en twee voor De Schroef.

Vanaf het schooljaar 2000-2001 werd één detachering niet meer toegekend. Het VNOVK heeft toen de beslissing genomen De Boei af te schaffen. De

Schroef heeft in het verleden al meermaals gevraagd om erkend te worden. Om als school erkend en gesubsidieerd te worden, moet echter aan enkele voorwaarden zijn voldaan zoals leerlingen-aantallen, gebouwen en personeel. Een aantal aspecten, waaronder personeel, lag voor De Schroef moeilijk. Ook de onregelmatige aanwezigheid van de kleuters is een probleem.

In voorbereiding op het gelijkeonderwijskansendecreet werd met de stuurgroep Trekkende Bevolking waarvan VNOVK, Efecot en het Vlaams Minderhedencentrum deel uitmaken een nota uitgewerkt met aandachtspunten om in een betere regeling te voorzien. Een aantal elementen uit die nota zijn vertaald in de wegingen. In het ontwerp van decreet betreffende gelijke onderwijskansen telt een kind van ouders die tot de trekkende bevolking behoren binnen de basisfinanciering niet voor 1 maar 1,5. Binnen het ontwerp van besluit betreffende het geïntegreerd ondersteuningsaanbod in het basisonderwijs wordt de weging voor datzelfde kind vastgelegd als hoogste weging. Deze beide wegingen zijn cumulatief. Dit betekent dat de kleuter niet aan 1 wordt geteld, maar wellicht aan meer dan 2.

De Schroef heeft in een nota haar standpunt nog eens weergegeven. Daarin doet ze het voorstel om als methodeschool te worden erkend. Opnieuw blijven dezelfde opmerkingen van kracht over de voorwaarden voor erkenning en over de onregelmatige aanwezigheid van de kinderen. Daarenboven weet De Schroef sinds eind 1997 dat ze een keuze zal moeten maken tussen enerzijds een overstap naar een structurele, organieke oplossing, of anderzijds vasthouden aan een tijdelijk, niet gereguleerd systeem dat weliswaar meer vrijheden biedt maar ook veel onzekerheden met zich meebrengt. Het ontwerp van decreet inzake gelijke onderwijskansen voorziet nu voor scholen die door het departement gefinancierd of gesubsidieerd worden, in een organieke regeling voor alle categorieën binnen de trekkende bevolking. De middelen worden ook geïntegreerd in het budget gelijke onderwijskansen basisonderwijs.

Op dit ogenblik krijgt De Schroef één gedetacheerde. Dit staat buiten de organieke regeling. De vraag is echter of niet beter wordt nagegaan in welke mate de school kan aansluiten bij een reeds gefinancierde of gesubsidieerde school. Met toepassing van ondersteunende maatregelen uit het decreet gelijke onderwijskansen, is het mogelijk om een meer permanente onderwijsvoorziening voor deze kinderen te creëren. Bovendien wordt nagegaan of in het besluit op afwezigheden basis-

Vanderpoorten

onderwijs een regeling kan worden opgenomen waarbij de onregelmatige afwezigheid geen aanleiding meer zou geven tot schrapping van de leerlingen. Dit zou kunnen op voorwaarde dat de school de leerling tijdens de periode van afwezigheid volgt. Hiervoor kan dan gebruik worden gemaakt van de materialen en de expertise die intussen werden ontwikkeld door De Schroef en het VNOVK.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Hieruit blijkt dat het voortbestaan van de school helemaal niet op de helling staat, zoals de media deden uitschijnen. We zijn het erover eens dat de toekomstkansen voor deze groep kleuters erg belangrijk zijn.

Ik had u nog een tweede vraag gesteld over dat digitale project. Wordt in uw departement onderzocht of dit kan worden uitgebreid ? Ik vernoemde de doelgroep van de langdurig zieke kinderen, maar wellicht komen er nog andere kinderen in aanmerking.

Minister Marleen Vanderpoorten : De expertise die daar nu wordt ontwikkeld zal zeker nuttig kunnen zijn voor andere doelgroepen. De inspectie zal dat van dichtbij kunnen bekijken. Ik wil opmerken dat in ziekenhuisscholen al vrij intens op een vergelijkbare manier wordt gewerkt. Dat is belangrijk voor de toekomst. We zullen sowieso meer gebruik maken van elektronische apparatuur om kinderen die om welke reden dan ook tijdelijk niet naar school kunnen gaan te helpen. Van onze kant wordt dit in elk geval gevolgd. Dat heb ik hen ook meegedeeld.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de aankondiging van de Brusselse minister-president François-Xavier de Donnée met betrekking tot de oprichting van een internaat voor jonge recidiverende criminelen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over

de aankondiging van de Brusselse minister-president de Donnée met betrekking tot de oprichting van een internaat voor jonge recidiverende criminelen.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, vandaag precies een maand geleden heeft Brussels minister-president de Donnée aangekondigd dat hij in het hoofdstedelijke gewest een internaat voor jonge recidiverende criminelen wil oprichten. Dit bijzonder internaat moet plaats bieden aan tachtig tot honderd Nederlandstalige en Franstalige jongeren die door de jeugdrechter zijn doorverwezen. Het zou een instelling zijn waar jongeren 's avonds en in het weekend zouden moeten verblijven, terwijl ze overdag naar hun gewone school kunnen gaan.

De heer de Donnée stelt – deels terecht – dat er vandaag een hiaat is in de opvang van delinquente jongeren. Voor minderjarigen die wat hij 'een eerste stommitieit' noemt begaan, zijn er de alternatieve straffen. Voor de plegers van zware feiten zijn er de gesloten instellingen. Deze instellingen hebben vandaag met heel wat problemen te kampen. Dan denk ik vooral aan het opvangtekort, maar deze discussie hoort niet thuis in deze commissie. 'Maar', en ik citeer de Brusselse minister-president, met wiens redenering ik het niet volledig eens ben, 'voor jongeren die twintig tot dertig keer opgepakt worden voor kleine diefstallen of veelvuldige inbraken in wagens, is er niets. De feiten wegen te licht om ze op te sluiten, dus worden de jongeren vrijgelaten. Dat demotiveert de politie, geeft daars een gevoel van straffeloosheid en de burgers een onveiligheidsgevoel.'

De heer de Donnée lanceerde dit idee in het kader van de discussie over het jeugdsanctierecht. Hij wil rond de tafel gaan zitten met u, uw Franstalige tegenhanger en de federale minister van Justitie. Hij heeft de intentie om dit internaat te openen bij het begin van het schooljaar 2003-2004. Dit overleg zou plaatsvinden op 10 juni, dus volgende maandag. Welk standpunt zult u daar namens de Vlaamse regering innemen ? Heeft er bij het bepalen van een standpunt overleg plaatsgevonden met minister Vogels, die een belangrijke verantwoordelijkheid heeft in het dossier van de jeugdcriminaliteit ?

De doelstellingen en beleidskeuzes die minister Vogels vooropstelt en die we reeds meermaals hebben besproken in de commissie voor Welzijn gaan immers een andere richting uit. Zij pleit veeleer voor wat ze vervolgoptvang noemt. Jongeren die

Dillen

een zwaar misdrijf hebben gepleegd en hun straf in de gesloten instelling hebben volbracht zouden vervolgopvang kunnen krijgen. Overdag krijgen ze de mogelijkheid om naar school te gaan. 's Avonds en in het weekend – maar dat laatste niet altijd – worden ze opgevangen in specifieke instellingen. Dit systeem wordt ook toegepast op jongeren die reeds meermaals lichtere delicten hebben gepleegd. Momenteel is er daartoe binnen de begroting voor Welzijn een aanzienlijke som gereserveerd. Zo hebben we in Antwerpen sinds het begin van dit jaar een dergelijke opvang en is men in Mechelen aan het onderhandelen.

In Brussel is het systeem al volledig uitgewerkt. Het zou vanaf volgende maand in voege treden. Daar zou de VZW Boy-Kot vervolgopvang organiseren voor vijftien jongens. Deze VZW is een samenwerkingsverband tussen de Brusselse begeleidingsdienst voor alternatieve sancties voor minderjarigen en een VZW. De doelstellingen en beleidsopties van minister Vogels – en naar ik aanneem steunt de Vlaamse regering haar daarin – stroken toch niet met de plannen van minister-president de Donnée. Ik ben dan ook heel benieuwd naar uw antwoord op deze vraag en naar het standpunt dat u volgende maandag gaat innemen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik mevrouw Dillen zal moeten ontgoochelen. Ik heb immers een heel kort antwoord, om de eenvoudige reden dat we niet meer hebben gekregen dan de uitnodiging om deel te nemen aan een overleg, dat ik meer beschouw als een informatievergadering.

We hebben via de pers net hetzelfde vernomen als de Vlaamse parlementsleden hebben kunnen ver-

nemen. De vergadering is trouwens uitgesteld tot 17 juni. We gaan daarheen, samen met de collega's van de Franstalige Gemeenschap en Justitie, om te vernemen wat precies de bedoelingen zijn van minister-president de Donnée. Er bestaat gemeente interesse voor dit onderwerp. Ik stel dan ook voor dat we hier binnen enkele weken, als de vergadering achter de rug is, op zouden terugkomen. Dan hebben we meer kennis van zaken en zal er een aanleiding zijn om een debat te voeren over de manier waarop we daarop gaan inspelen en over de vraag hoe we daar al dan niet onze medewerking aan kunnen verlenen. Dan zal ik ook overleg hebben kunnen plegen met minister Vogels. Nu zou ik in het ijl moeten antwoorden. Ik heb wel een idee waarover het gaat, maar ik ken de details helemaal niet. We hebben terzake ook geen teksten gekregen, alleen een uitnodiging.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Minister-president de Donnée zei tijdens zijn persconferentie nochtans uitdrukkelijk dat hij reeds een officieel voorstel had gezonden naar u, uw Franstalige collega en federaal minister Verwilghen. Dit blijkt niet het geval te zijn. Ik ben bijzonder geïnteresseerd in deze materie. Mijnheer de voorzitter, ik stel dan ook voor dat we in deze commissie een officieuze gedachtewisseling zouden houden over dit probleem. Of ik kan dit officieel op de agenda plaatsen, via een interpellatie of een vraag om uitleg, wanneer deze vergadering heeft plaatsgevonden.

De voorzitter : Het is beter dat u uw vraag om uitleg dan opnieuw indient.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.16 uur.*
